

# Ordinantie 11a

voor het opzicht over personen

**Vastgesteld in tweede lezing door de Generale Synode:**

|                  |                   |
|------------------|-------------------|
| 15 november 2024 | artikel 12        |
| 17 juni 2022     | gehele ordinantie |

## Inhoudsopgave

|             |                                                                                               |    |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| I.          | Algemene bepalingen omtrent het opzicht .....                                                 | 3  |
| Artikel 1.  | Het doel van het opzicht.....                                                                 | 3  |
| Artikel 2.  | Wie het opzicht uitoefenen.....                                                               | 3  |
| Artikel 3.  | Broederlijke samenspreking en herderlijk vermaan.....                                         | 3  |
| II.         | De samenstelling van het consistorie en de colleges voor het opzicht .....                    | 4  |
| Artikel 4.  | Het consistorie.....                                                                          | 4  |
| Artikel 5.  | De regionale colleges voor het opzicht .....                                                  | 4  |
| Artikel 6.  | Het generaal college voor het opzicht.....                                                    | 5  |
| Artikel 7.  | Deskundigen .....                                                                             | 5  |
| Artikel 8.  | Nadere bepalingen .....                                                                       | 6  |
| III.        | Procedures tot handhaving van de kerkelijke tucht .....                                       | 6  |
| Artikel 9.  | Ontvankelijkheid.....                                                                         | 6  |
| Artikel 10. | Vertrouwelijke stukken .....                                                                  | 6  |
| Artikel 11. | Onafhankelijkheid van het consistorie .....                                                   | 7  |
| Artikel 12. | Onafhankelijkheid van de colleges voor het opzicht.....                                       | 7  |
| Artikel 13. | Begin van de procedure.....                                                                   | 8  |
| Artikel 14. | Vervolg procedure.....                                                                        | 9  |
| Artikel 15. | De mondelinge behandeling.....                                                                | 9  |
| Artikel 16. | Het besluit tot gebruik van een bijzonder middel ter handhaving van de kerkelijke tucht ..... | 9  |
| Artikel 17. | Algemene bepalingen omtrent de procedure .....                                                | 10 |
| IV.         | De bijzondere middelen tot handhaving van de kerkelijke tucht .....                           | 11 |
| Artikel 18. | Door het consistorie .....                                                                    | 11 |
| Artikel 19. | Door het regionaal college voor het opzicht .....                                             | 12 |
| V.          | Beroep.....                                                                                   | 13 |
| Artikel 20. | Beroep .....                                                                                  | 13 |
| VI.         | Bijzondere procedures .....                                                                   | 14 |
| Artikel 21. | Medisch onderzoek .....                                                                       | 14 |
| Artikel 22. | Vernietiging .....                                                                            | 14 |
| Artikel 23. | Herziening.....                                                                               | 14 |
| Artikel 24. | Herstel .....                                                                                 | 15 |
| Artikel 25. | Bevoegdheden breed moderamen generale synode .....                                            | 15 |
| VII.        | Het opzicht over de dienst van het Woord en de catechese.....                                 | 16 |
| Artikel 26. | Het opzicht over de dienst van het Woord en de catechese .....                                | 16 |
| Artikel 27. | Het opzicht door de classicale vergadering .....                                              | 16 |
| Artikel 28. | Het opzicht van de generale synode .....                                                      | 17 |
| Artikel 29. | Wachtgeld .....                                                                               | 17 |
| Artikel 30. | Terugkeer in het ambt .....                                                                   | 17 |
| VIII.       | Gravamina .....                                                                               | 17 |
| Artikel 31. | Het indienen van een gravamen.....                                                            | 18 |

|                                                  |    |
|--------------------------------------------------|----|
| Artikel 32. De behandeling van het gravamen..... | 18 |
| Overgangsbepaling(en) bij ordinantie 11a .....   | 18 |

## I. Algemene bepalingen omtrent het opzicht

### Artikel 1. Het doel van het opzicht

1. Het opzicht over belijdenis en wandel van de leden van de kerk en over de behoorlijke vervulling van ambten en kerkelijke functies strekt tot:
  - behoud van hen die dreigen af te dwalen;
  - terechtbrenging van hen die in ergerlijke zonden zijn gevallen;
  - bevordering van het geestelijk leven in de gemeente, en
  - bewaring van de orde in het leven en werken van de kerk.

### Artikel 2. Wie het opzicht uitoefenen

1. Het opzicht wordt uitgeoefend door of vanwege de ambtelijke vergaderingen.
2. De kerkenraad houdt opzicht over de leden van de gemeente - voor zover dit niet aan een ander kerkelijk lichaam is opgedragen - door het consistorie.
3. Niet het consistorie, maar het regionaal college voor het opzicht is bevoegd tot het behandelen van een beschuldiging ingediend met betrekking tot bezwaren als bedoeld in ordinantie 11-7-2 jegens al degenen die in een kerkelijke gezagsrelatie gezag uitoefenen.
4. De classicale vergaderingen houden mede opzicht over de in lid 6 bedoelde personen door middel van de regionale colleges voor het opzicht.
5. De generale synode houdt mede opzicht door middel van het generaal college voor het opzicht.
6. Behoudens het bepaalde in hoofdstuk VII van deze ordinantie wordt, in afwijking van het in lid 2 van dit artikel bepaalde, door of vanwege de classicale vergadering het opzicht gehouden over degenen
  - a. die een ambt dragen;
  - b. die, na van een ambt ontheven te zijn, daaraan verbonden bevoegdheden hebben behouden of verkregen;
  - c. die een ambt gedragen hebben of een functie vervuld hebben met betrekking tot hun handelwijze gedurende de uitoefening van hun ambt en met betrekking tot het schenden van de in ordinantie 1-15-13 bedoelde geheimhoudingsplicht;
  - d. die in het bezit zijn van een consent, als bedoeld in ordinantie 3-15;
  - e. alsmede over kandidaten en anderen die bevoegd zijn tot de verkondiging van het Woord, dan wel tot de verkondiging of de prediking van het Evangelie in de kerk;
  - f. kerkvoogden als bedoeld in ordinantie 16-1-4 b, c en d;
  - g. kerkelijk werkers voor zover en gedurende de tijd dat zij als zodanig werkzaam zijn.
7. Het opzicht over de dienst van het Woord en de catechese wordt gehouden door de classicale vergaderingen en de generale synode.

### Artikel 3. Broederlijke samenspreking en herderlijk vermaan

1. Geven iemands belijdenis en wandel aanleiding tot bijzondere bemoeienis van het consistorie, dan geschiedt deze als de zaak zich daarvoor leent eerst door broederlijke samenspreking of door herderlijk vermaan, of beide.
2. Geven iemands belijdenis en wandel of de vervulling van een ambt of functie aanleiding tot bijzondere bemoeienis van het regionale college voor het opzicht, dan geschiedt deze als de zaak zich daarvoor leent door broederlijke samenspreking of door herderlijk vermaan, of beide.

3. Zij die met het opzicht houden belast zijn, hebben de bevoegdheid om belanghebbenden op te dragen een dergelijke broederlijke samenspreking te houden. Het college voor het opzicht bepaalt onder wiens leiding dit geschiedt.
4. Zij die met het opzicht houden belast zijn, kunnen in een zaak die zich naar hun oordeel daarvoor leent gedurende de procedure de aangeklaagde en de klager de gelegenheid geven door middel van mediation tot overeenstemming te komen. Dit laat onverlet de bevoegdheid van het opzichthoudende orgaan om de zaak al dan niet voort te zetten.

## II. De samenstelling van het consistorie en de colleges voor het opzicht

### Artikel 4. Het consistorie

1. In overeenstemming met ordinantie 1-5 wordt het opzicht gehouden door het consistorie, bestaande uit de predikant(en) en alle ouderlingen van de (wijk)gemeente samen.
2. Indien het consistorie uit minder dan vier stemhebbende leden bestaat, wordt het consistorie aangevuld tot ten minste vier stemhebbende leden middels een benoeming door het breed moderamen van de classicale vergadering uit de ouderlingen uit de tot de classis behorende gemeenten. Indien de predikantsplaats vacant is, heeft de consulent in zaken die het opzicht betreffen stemrecht.
3. Als preses van het consistorie fungeert de preses van de kerkenraad, tenzij deze preses uit de diakenen gekozen is, in welk geval de assessor als zodanig optreedt.  
Als scriba van het consistorie fungeert de scriba van de kerkenraad, tenzij deze scriba uit de diakenen is gekozen, in welk geval uit een van de overige leden van het consistorie als scriba gekozen wordt.

### Artikel 5. De regionale colleges voor het opzicht

1. De kerk kent twee regionale colleges voor het opzicht:
  - het regionale college voor het opzicht - Noord;
  - het regionale college voor het opzicht - Zuid.De generale synode bepaalt voor welke classes de betreffende colleges bevoegd zijn.
2. Een regionaal college voor het opzicht bestaat uit:
  - vijf stemhebbende leden, te weten twee predikanten en drie ouderlingen;
  - een adviserend lid.
3. De stemhebbende leden van de in lid 2 genoemde regionale colleges worden, volgens een door het breed moderamen van de generale synode te maken rooster, benoemd door de betreffende classicale vergaderingen.
4. Het adviserend lid van een regionaal college, dat de hoedanigheid van meester in de rechten bezit of met goed gevolg daarmee gelijk te stellen universitaire examens in het recht heeft afgelegd, wordt benoemd door het breed moderamen van de generale synode uit de lidmaten van de kerk en kan niet tegelijkertijd worden benoemd tot adviserend lid van meer dan één regionaal college.
5. Het regionaal college kiest in de eerste vergadering van een even kalenderjaar uit de leden een preses en een assessor.
6. Het regionaal college kiest in de eerste vergadering van een oneven kalenderjaar uit de leden een scriba. Bij ontstentenis van de scriba treedt één van de andere leden van het college op als scriba.

7. De zittingstijd van een lid van een regionaal college is vijf jaren, waarbij op de eerste januari van elk jaar - volgens een door het breed moderamen van de generale synode te maken rooster - één van de leden aftreedt die vervolgens tweemaal terstond herbenoembaar is.
8. Voor elk (adviserend) lid van een regionaal college wordt een secundus benoemd, die aan dezelfde vereisten moet voldoen als het primus-lid en bij belet of ontstentenis van een primus-lid door de scribe van het college ter vergadering wordt opgeroepen.

#### Artikel 6. Het generaal college voor het opzicht

1. Het generaal college voor het opzicht bestaat uit:
  - vijf stemhebbende leden, te weten twee predikanten en drie ouderlingen;
  - twee adviserende leden.
2. De stemhebbende leden worden door de generale synode benoemd uit de predikanten en ouderlingen van de kerk.
3. De adviserende leden worden door de generale synode benoemd uit de lidmaten van de kerk en dienen de hoedanigheid te bezitten van meester in de rechten of hebben met goed gevolg daarmee gelijk te stellen universitaire examens in het recht afgelegd.
4. Het generaal college kiest in de eerste vergadering van een even kalenderjaar uit de leden een preses en een assessor.
5. Het generaal college kiest in de eerste vergadering van een oneven kalenderjaar uit de leden een scribe. Bij ontstentenis van de scribe treedt één van de andere leden van het college op als scribe.
6. De zittingstijd van een lid van het generaal college is vijf jaren, waarbij op de eerste januari van elk jaar - volgens een door het breed moderamen van de generale synode te maken rooster - één van de leden aftreedt die vervolgens tweemaal terstond herbenoembaar is.
7. Voor elk (adviserend) lid van het generaal college worden een secundus benoemd, die aan dezelfde vereisten moet voldoen als het primus-lid en bij verhindering, belet of ontstentenis van een primus-lid door de scribe van het college ter vergadering worden opgeroepen.

#### Artikel 7. Deskundigen

1. Voor de behandeling van een ingebrachte beschuldiging, die betrekking heeft op de in lid 2 benoemde vormen van misbruik, betrekken de colleges voor het opzicht de door de generale synode aangewezen deskundigen, die bij voorkeur lid zijn van de kerk. Bij de aanstelling van deze deskundigen wordt geheimhouding afgesproken overeenkomstig artikel 17, lid 2 van deze ordinantie.
2. Onder de in het voorgaande lid bedoelde vormen van misbruik, wordt verstaan: misbruik van macht en vertrouwen door degene die in een ambt of een dienst staat, een kerkelijke functie vervult of kerkelijke bevoegdheden uitoefent, in een pastorale relatie of in een relatie die belanghebbende uit hoofde van dit ambt, deze dienst, functie of bevoegdheden onderhoudt, in de vorm van seksuele handelingen of toespelingen op of uitnodigingen tot seksueel contact, alles al dan niet onder druk van geheimhouding.
3. De in lid 1 bedoelde deskundigen kunnen niet in dezelfde zaak toegevoegd lid zijn van een regionaal college voor het opzicht en het generaal college voor het opzicht.
4. De in lid 1 bedoelde deskundigen zijn bevoegd
  - a. de aangeklaagde en de klager te horen waarbij het bepaalde in artikel 15 van deze ordinantie van overeenkomstige toepassing is;

- b. inlichtingen en gegevens in te winnen die zij voor de vaststelling van de feiten behoeven.
5. De betrokken deskundigen brengen - binnen een door het college te stellen termijn - rapport uit van hun bevindingen. Het college draagt er zorg voor dat het rapport aan aangeklaagde ter beschikking wordt gesteld.
6. Na indiening van het rapport van bevindingen zal het college voor het opzicht de mondelinge behandeling als bedoeld in artikel 15 doen plaatsvinden en daarna een besluit nemen.

#### Artikel 8. Nadere bepalingen

1. Men kan niet tegelijkertijd stemhebbend of adviserend lid zijn van een college voor het opzicht en tevens lid zijn van een college van visitatoren dan wel van het breed moderamen van een meerdere vergadering.
2. Aan de behandeling van een zaak volgens het bepaalde in hoofdstuk III, IV, V en VI van ordinantie 11 wordt niet deelgenomen door hem die in deze zaak aan het nemen van een besluit ter zake van de toepassing van een bijzonder middel ter handhaving van de kerkelijke tucht reeds in een eerdere instantie heeft deelgenomen.
3. De plaats van het lid van een college voor het opzicht die belanghebbende of getuige is in een bepaalde procedure wordt ingenomen door diens secundus.
4. Een (adviserend) lid van een college voor het opzicht kan niet tegelijkertijd als raadsman optreden in andere zaken die het opzicht betreffen.

### III. Procedures tot handhaving van de kerkelijke tucht

#### Artikel 9. Ontvankelijkheid

1. De opzichthoudende organen stellen - indien het een bij hen aangebrachte zaak betreft - allereerst vast of de klager gepoogd heeft zich daarover met de aangeklaagde te verstaan om tot wegneming van de beschuldiging te komen.
2. Indien het in lid 1 bedoelde naar het oordeel van het consistorie dan wel een college voor het opzicht niet of onvoldoende heeft plaatsgevonden, terwijl dit redelijkerwijze wel had kunnen geschieden, is de beschuldiging niet-ontvankelijk.
3. Tegen een besluit om een beschuldiging niet-ontvankelijk te verklaren staat geen beroep open bij het generaal college voor het opzicht.
4. Leden zowel als niet-leden van de kerk kunnen een beschuldiging aanbrengen, maar men wordt door het indienen van een beschuldiging geen partij.

#### Artikel 10. Vertrouwelijke stukken

1. De aangeklaagde heeft inzage in alle stukken.
2. De klager heeft eveneens inzage in alle stukken met inachtneming van het gestelde in de leden 3 tot en met 6 van dit artikel.
3. Indien de aangeklaagde stukken verstrekt die naar zijn mening vanwege hun vertrouwelijk karakter niet geschikt zijn om voorgelegd te worden aan de klager, zullen de opzichthoudende organen de vertrouwelijkheid en de noodzaak om van deze stukken kennis te nemen en in het onderzoek te betrekken beoordelen.
4. Indien het beroep op de vertrouwelijkheid niet wordt toegestaan, staat het de aangeklaagde vrij de desbetreffende stukken terug te trekken, zodat zij geen onderdeel uitmaken van het dossier en het onderzoek.

5. Indien het beroep op de vertrouwelijkheid wordt toegestaan wordt de klager door hen die met het opzicht zijn belast hiervan in kennis gesteld onder vermelding van het karakter van deze stukken.
6. Indien de vertrouwelijke stukken door hen die met het opzicht zijn belast worden betrokken in de uitspraak, maken zij daarvan melding.

#### Artikel 11. Onafhankelijkheid van het consistorie

1. Het consistorie oefent opzicht uit als een onafhankelijk en onpartijdig orgaan.
2. Indien zich feiten of omstandigheden voordoen waardoor de onafhankelijkheid of onpartijdigheid van een lid van het consistorie in het geding is, trekt het desbetreffende lid zich van de behandeling van de zaak terug.
3. Geen lid van een consistorie kan deelnemen aan of aanwezig zijn bij de behandeling van een zaak waarbij hijzelf betrokken is (geweest) of waarbij hij, zijn echtgenote, of bloed- of aanverwanten tot in de derde graad geacht worden belang te hebben.
4. De belanghebbende kan - onder vermelding van relevante feiten en omstandigheden en onder voorwaarde van een werkelijk belang - verzoeken een lid van het consistorie te wraken als belanghebbende meent dat door deelname van dat lid aan de behandeling en besluitvorming de onafhankelijkheid of onpartijdigheid van het consistorie schade zou (kunnen) lijden.
5. Een verzoek als bedoeld in lid 4 wordt behandeld door het regionale college voor het opzicht tot wiens regio de gemeente behoort.
6. Indien het lid jegens wie het wrakingsverzoek is ingediend zich niet binnen twee werkdagen van de zaak terugtrekt, krijgt hij gedurende vier werkdagen nadien de gelegenheid daarop schriftelijk te reageren. Indien het verzoek tot wraking kennelijk gegrond dan wel kennelijk ongegrond is, heeft het tot oordelen bevoegde college de bevoegdheid om op het verzoek tot wraking te beslissen zonder de belanghebbenden te horen. In het andere geval zal zowel degene die het verzoek tot wraking indient als degene tegen wie het verzoek wordt ingediend op de kortst mogelijke termijn schriftelijk of mondeling worden gehoord door het tot oordelen bevoegde college.
7. Indien het verzoek tot wraking van de predikant wordt toegewezen dan wel dat hij zich terugtrekt, wordt diens plaats ingenomen door de consulent die in dit geval stemrecht heeft.
8. Indien als ge volg van terugtrekking van leden aan het vereiste quorum overeenkomstig ordinantie 1-3-5 niet wordt voldaan wijst, behoudens het bepaalde in ordinantie 2-12-2, het breed moderamen van de classicale vergadering ten minste twee ouderlingen uit de classis aan die in deze zaak de bevoegdheden hebben van een lid van het consistorie.
9. Een besluit inzake een verzoek tot wraking wordt binnen twee werkdagen verzonden aan de verzoeker en degene die het verzoek betreft.
10. Tegen een besluit op een verzoek tot wraking staat geen voorziening open bij enig kerkelijk lichaam.

#### Artikel 12. Onafhankelijkheid van de colleges voor het opzicht

1. Een college voor het opzicht oefent het opzicht uit als een onafhankelijk en onpartijdig orgaan.
2. Geen lid van een college kan deelnemen aan of aanwezig zijn bij de behandeling van een zaak waarbij hijzelf betrokken is (geweest) of waarbij hij, zijn echtgenote of bloed- of aanverwanten tot in de derde graad geacht worden belang te hebben.



3. Indien zich feiten of omstandigheden voordoen waardoor de onafhankelijkheid of onpartijdigheid van een (adviserend) lid van een college voor het opzicht in het geding is, trekt het desbetreffende lid zich van de behandeling van de zaak terug. De plaats van het stemhebbend lid wordt ingenomen door diens secundus; die van het adviserend lid wordt ingenomen door het andere adviserende lid.
4. Een belanghebbende kan - onder vermelding van relevante feiten en omstandigheden - verzoeken een lid van een college voor het opzicht te wraken als belanghebbende meent dat door deelname van dat lid aan de behandeling en besluitvorming de onafhankelijkheid of onpartijdigheid van de desbetreffende college schade zou (kunnen) lijden.
5. Een verzoek tot wraking wordt behandeld door de wrakingskamer zoals bepaald in ordinantie 19-8-6 en -7.
6. Indien het lid jegens wie het wrakingsverzoek is ingediend zich niet binnen twee werkdagen van de zaak terugtrekt, belegt de wrakingskamer zo snel als mogelijk een zitting waarop belanghebbenden worden gehoord tenzij de wrakingskamer wegens bijzondere omstandigheden hiervan afziet. Belanghebbenden kunnen uiterlijk tot een dag voorafgaand aan de hoorzitting een verweerschrift indienen.
7. Indien het verzoek tot wraking van een (adviserend) lid van een college wordt toegewezen, wordt zijn plaats bij de behandeling van de desbetreffende zaak ingenomen door zijn secundus.
8. Een beslissing inzake een verzoek tot wraking wordt binnen vier werkdagen verzonden aan de verzoeker en degene die het verzoek betreft alsmede in afschrift aan het betreffende college.
9. Tegen een beslissing op een verzoek tot wraking staat geen voorziening open bij enig kerkelijk lichaam.

#### Artikel 13. Begin van de procedure

1. Indien een consistorie een schriftelijke beschuldiging ontvangt jegens een gemeentelid inzake belijdenis en wandel, dan neemt het de zaak binnen een maand in behandeling.
2. Indien een consistorie van oordeel is dat er reden is voor een onderzoek inzake belijdenis en wandel van een gemeentelid besluit het zelfstandig tot het instellen daarvan.
3. Indien een consistorie een schriftelijke beschuldiging ontvangt jegens hen die in artikel 2 lid 6 van deze ordinantie genoemd worden, betreffende belijdenis, wandel of de vervulling van ambt of functie, dan zendt het deze binnen zeven dagen door naar het regionale college voor het opzicht.
4. Indien een regionaal college voor het opzicht van oordeel is dat er reden is voor een onderzoek inzake belijdenis en wandel, respectievelijk de vervulling van ambt of functie, besluit het zelfstandig tot het instellen daarvan.
5. Wanneer een regionaal college een schriftelijke beschuldiging ontvangt jegens iemand die onder zijn opzicht staat, dan neemt het de zaak binnen een maand in behandeling.
6. De behandeling van zaken het opzicht betreffende is er steeds mede op gericht deze zonder vertraging tot afdoening te brengen.
7. Het consistorie kan bepalen dat de aangeklaagde en/of de klager, zolang de kerk ter zake geen eindoordeel heeft uitgesproken, tijdelijk uitgesloten wordt:
  - van de deelname aan het Heilig Avondmaal;
  - van de bevoegdheid om in een ambt of kerkelijke functie te worden gesteld.
8. Een college voor het opzicht kan bepalen dat de aangeklaagde en/of de klager, zolang de kerk ter zake geen eindoordeel heeft uitgesproken, tijdelijk uitgesloten wordt:
  - van de deelname aan het Heilig Avondmaal;

- van het verrichten van kerkelijke handelingen krachtens ambt of kerkelijke functie of vanwege bevoegdheden (als) van een emeritus; of
- van de bevoegdheid om in een ambt of kerkelijke functie te worden gesteld.

#### Artikel 14. Vervolg procedure

1. Wanneer de beschuldiging naar het oordeel van hen die met het opzicht zijn belast niet voldoende is gemotiveerd, kan de klager worden verzocht die motivatie binnen een door het opzichthoudende lichaam te stellen termijn schriftelijk aan te leveren.
2. Indien na het in lid 1 genoemde verzoek de beschuldiging niet voldoende wordt gemotiveerd, dan kunnen zij die met het opzicht zijn belast besluiten dat de ingebrachte beschuldiging om die reden zonder nader onderzoek ongegrond wordt verklaard.
3. Indien de beschuldiging overeenkomstig artikel 13-1 of 13-5 van deze ordinantie in behandeling wordt genomen, wordt de aangeklaagde hiervan schriftelijk mededeling gedaan, met vermelding van de termijn waarbinnen deze de gelegenheid heeft daarop schriftelijk te reageren. Een afschrift van de ter zake ingebrachte stukken wordt bij deze mededeling gevoegd.

#### Artikel 15. De mondelinge behandeling

1. Indien de zaak in behandeling wordt genomen en niet aanstonds blijkt dat de beschuldiging ongegrond is, wordt door hen die met het opzicht zijn belast de aangeklaagde in een mondelinge behandeling gehoord. Indien zij die met het opzicht zijn belast het nodig oordelen kan ook de klager worden gehoord.
2. Indien zij die met het opzicht houden zijn belast zelfstandig tot de opzichtprocedure besloten hebben, dan roepen zij de aangeklaagde op om in hun midden gehoord te worden.
3. Voor een mondelinge behandeling is de aanwezigheid van het quorum vereist.
4. Tussen het moment van oproeping en de datum waarop de aangeklaagde - en indien van toepassing de klager - wordt gehoord, dient een periode van ten minste veertien dagen te zijn gelegen, tenzij alle opgeroepen belanghebbenden hebben ingestemd met een kortere periode.
5. Bij aanvang van de mondelinge behandeling vergewissen zij die met het opzicht zijn belast zich er van dat zowel de aangeklaagde als de klager beschikken over dezelfde processtukken. Dit laat onverlet het bepaalde in artikel 10 van deze ordinantie.
6. De aangeklaagde en de klager kunnen zich tijdens de mondelinge behandeling elk doen bijstaan door één raadsman bij voorkeur zijnde een lid van de kerk.
7. Zij die met het opzicht zijn belast kunnen een of meer getuigen tijdens een gedeelte van de mondelinge behandeling toelaten om gehoord te worden. Naar het oordeel van hen die met het opzicht houden zijn belast gebeurt dit in aanwezigheid van de klager en/of de aangeklaagde, tenzij er gegronde redenen zijn om hiervan af te wijken.
8. Door hen die met het opzicht zijn belast wordt een verslag van de mondelinge behandeling vastgesteld. Aan de aangeklaagde en de klager wordt ter kennisneming het verslag verstrekt van dat deel van de mondelinge behandeling waarbij zij aanwezig zijn geweest.

#### Artikel 16. Het besluit tot gebruik van een bijzonder middel ter handhaving van de kerkelijke tucht

1. De formulering van het besluit tot toepassing van zulk een middel bevat de overwegingen ten aanzien van de feiten en de redenen waarop het besluit berust.

2. Een besluit van een consistorie inzake het al dan niet toepassen van een middel ter handhaving van de kerkelijke tucht kan alleen genomen worden bij aanwezigheid van ten minste twee derde van het aantal leden van het consistorie en wordt ondertekend door de preses en de scriba.
3. Een besluit van een college voor het opzicht inzake het al dan niet toepassen van een middel ter handhaving van de kerkelijke tucht kan alleen genomen worden bij aanwezigheid van ten minste vier stemhebbende leden en één adviserend lid en dient ondertekend te zijn door de preses en de scriba.
4. Binnen dertig dagen na de dag waarop het besluit tot het gebruik van een bijzonder middel ter handhaving van de kerkelijke tucht is genomen of de opheffing ervan, wordt daarvan een afschrift gezonden
  - a. per aangetekende brief aan degene jegens wie het middel van kerkelijke tucht wordt toegepast;
  - b. per aangetekende brief aan de klager;in beide gevallen voor zover van toepassing onder vermelding van de termijn binnen welke en de wijze waarop beroep kan worden ingesteld;  
in geval van een besluit door een consistorie of een regionaal college voor het opzicht
  - c. aan de kerkenraad van de gemeente waartoe de aangeklaagde behoort;
  - d. aan het breed moderamen van de classicale vergadering van de classis waarin de gemeente ressorteert waartoe de aangeklaagde behoort;
  - e. aan de visitatoren-classicaal van de classicale vergadering van de classis waarin de gemeente ressorteert waartoe de aangeklaagde behoort;
  - f. aan het generaal college voor het opzicht;in geval van een besluit door het generaal college voor het opzicht
  - g. aan de kerkenraad van de gemeente waartoe de aangeklaagde behoort;
  - h. aan het breed moderamen van de classicale vergadering van de classis waarin de gemeente ressorteert waartoe de aangeklaagde behoort;
  - i. aan het breed moderamen van de generale synode;
  - j. aan de visitatoren-generaal.
5. Binnen dertig dagen, na de dag waarop een besluit wordt genomen om niet over te gaan tot het gebruik van een bijzonder middel tot handhaving van de kerkelijke tucht, wordt daarvan een afschrift gezonden
  - a. per aangetekende brief aan de aangeklaagde;
  - b. per aangetekende brief aan de klager;voor zover van toepassing onder vermelding van de termijn, binnen welke en de wijze, waarop beroep kan worden ingesteld;  
in geval van een besluit door een consistorie of een regionaal college voor het opzicht
  - c. aan de kerkenraad van de gemeente waartoe de aangeklaagde behoort;
  - d. aan het generaal college voor het opzicht;in geval van een besluit door het generaal college voor het opzicht
  - e. aan de kerkenraad van de gemeente waartoe de aangeklaagde behoort;
  - f. aan het breed moderamen van de generale synode.

#### Artikel 17. Algemene bepalingen omtrent de procedure

1. Indien gelijktijdig en op grond van gelijke of samenhangende feiten of omstandigheden tegen verschillende leden of ambtsdragers uit één kerkelijk lichaam verknochte zaken in

behandeling zijn of zouden moeten komen bij verschillende organen voor het opzicht, kan het generaal college voor het opzicht bepalen dat deze zaken in dat geval alle - en indien nodig geoordeeld opnieuw - worden behandeld door één door haar aan te wijzen lichaam voor het opzicht.

2. Een opzichthoudend orgaan en de leden daarvan zijn tot geheimhouding verplicht met betrekking tot al hetgeen daar ter zake van de levenswandel van een lid der kerk is behandeld.
3. Alle betrokkenen zijn verplicht tot geheimhouding van al datgene wat tijdens de procedure vertrouwelijk te hunner kennis is gekomen.

#### **IV. De bijzondere middelen tot handhaving van de kerkelijke tucht**

##### **Artikel 18. Door het consistorie**

1. Jegens een lid van de kerk, dat zich schuldig maakt aan een onchristelijke belijdenis en wandel of dat op andere wijze de orde in het leven en werken van de kerk verstoort, kan door het consistorie gebruik worden gemaakt van een of meer van de volgende bijzondere middelen van kerkelijke tucht, te weten
  - a. een berisping;
  - b. een vermaning;
  - c. uitsluiting van deelname aan het Heilig Avondmaal;
  - d. uitsluiting uit de gemeenschap van de kerk.
2. Een berisping bestaat in een schriftelijke verklaring, met redenen omkleed, waarin het consistorie zijn afkeuring uitspreekt over leer of handelwijze van belanghebbende.
3. Een vermaning bestaat in een schriftelijke verklaring, met redenen omkleed, waarin het consistorie zijn afkeuring uitspreekt over leer of handelwijze van belanghebbende en hem oproept tot terugkeer, zonder dat het leidt tot verlies van enige kerkelijke rechten en plichten.
4. Uitsluiting van deelname aan het Heilig Avondmaal bestaat in een schriftelijke verklaring, met redenen omkleed, waarin het consistorie zijn afkeuring uitspreekt over leer of handelwijze van belanghebbende en deze uitsluit van deelname aan het Heilig Avondmaal.
5. Uitsluiting uit de gemeenschap van de kerk kan alleen dan plaatsvinden als het opleggen van het middel als genoemd onder lid 1 sub c niet tot terugkeer heeft geleid. Deze maatregel kan alleen worden opgelegd met instemming van het regionaal college voor het opzicht en vindt plaats met gebruikmaking van het daartoe bestemde formulier uit het dienstboek van de kerk.
6. De herderlijke verantwoordelijkheid om toe te zien op de naleving en uitwerking van het door het consistorie opgelegde middel tot handhaving van kerkelijke tucht ligt bij het consistorie zelf. Het betreffende consistorie is eveneens verantwoordelijk voor de herderlijke zorg.
7. Een middel van kerkelijke tucht dat voor onbepaalde tijd is toegepast, wordt opgeheven nadat berouw en betering van het leven is gebleken. Dit gebeurt door een besluit van het consistorie, zulks op verzoek van de belanghebbende dan wel van de betrokken ambtelijke vergadering(en), of op initiatief van het consistorie.

### Artikel 19. Door het regionaal college voor het opzicht

1. Jegens een ambtsdrager of iemand, die in een kerkelijke functie is gesteld, die zich schuldig maakt aan een onchristelijke belijdenis en wandel, die nalatig is in de behoorlijke vervulling van ambt of functie of op andere wijze de orde in het leven en werken van de kerk verstoort, kan door het regionale college voor het opzicht gebruik worden gemaakt van een of meer van de volgende bijzondere middelen tot handhaving van de kerkelijke tucht, te weten:
  - a. een berisping;
  - b. een vermaning;
  - c. uitsluiting van deelname aan het Heilig Avondmaal;
  - d. een verbod - voor ten hoogste twaalf maanden - tot het verrichten van handelingen krachtens een ambt of functie of andere kerkelijke bevoegdheden, al dan niet gepaard gaande met het verlies, geheel of ten dele, van de daaraan verbonden inkomsten;
  - e. losmaking van de ambtsbediening, alsmede van de standplaats, waarop de belanghebbende is gevestigd, of losmaking van de functie, eventueel onder de bepaling dat hij gedurende een vast te stellen tijdvak van ten hoogste drie jaren niet naar een ambt of functie mag staan, dan wel het ontnemen van de aan belanghebbende verleende kerkelijke bevoegdheden eveneens voor een vast te stellen tijdvak van ten hoogste drie jaren;
  - f. ontzetting uit een ambt, waarmee men is bekleed of van een functie, die men vervult, met verlies van het recht naar een ambt of functie te mogen staan dan wel het ontnemen voor onbepaalde tijd van de aan belanghebbende verleende kerkelijke bevoegdheden;
  - g. uitsluiting uit de gemeenschap van de kerk.
2. Een berisping bestaat in een schriftelijke verklaring, met redenen omkleed, waarin het college voor het opzicht zijn afkeuring uitspreekt over leer of handelwijze van belanghebbende.
3. Een vermaning bestaat uit een schriftelijke verklaring, met redenen omkleed, waarin het college voor het opzicht zijn afkeuring uitspreekt over leer of handelwijze van belanghebbende en hem oproept tot terugkeer, zonder dat het leidt tot verlies van enige kerkelijke rechten en plichten.
4. Uitsluiting van deelname aan het Heilig Avondmaal alsmede de in lid 1 sub d, e en f genoemde maatregelen tot uitoefening van de kerkelijke tucht bestaan in een schriftelijke verklaring, met redenen omkleed, waarin het college voor het opzicht zijn afkeuring uitspreekt over leer of handelwijze van belanghebbende en een of meer van de in dit lid genoemde maatregelen van tucht toepast.
5. Uitsluiting uit de gemeenschap van de kerk kan alleen dan plaatsvinden als het opleggen van andere middelen, maar in ieder geval het middel als genoemd in lid 1 sub c van dit artikel niet tot terugkeer heeft geleid. Deze maatregel kan alleen worden opgelegd met instemming van een ander regionaal college voor het opzicht en vindt plaats met gebruikmaking van het daartoe bestemde formulier uit het dienstboek van de kerk.
6. Bij het opleggen van een maatregel als bedoeld in lid 1 sub d, e en f overweegt het college voor het opzicht of ook een maatregel als bedoeld in lid 1 sub c dient te worden opgelegd. Het college voor het opzicht kan in geval van een predikant beslissen tot de toekenning van wachtgeld en de bewoning van de ambtswoning als bepaald bij generale regeling.

7. De herderlijke verantwoordelijkheid om toe te zien op de naleving en uitwerking van het door het regionaal college voor het opzicht opgelegde middel tot handhaving van kerkelijke tucht ligt bij het breed moderamen van de betreffende klassicale vergadering. Het betreffende breed moderamen is eveneens verantwoordelijk voor de herderlijke zorg.
8. Bij het besluit tot het toepassen van een bijzondere maatregel tot handhaving van de kerkelijke tucht bepaalt een college voor het opzicht bij wie de herderlijke zorg berust.
9. Een middel van kerkelijke tucht dat voor onbepaalde tijd is toegepast, wordt opgeheven nadat berouw en betering van het leven is gebleken. Dit gebeurt door een besluit van het regionaal college voor het opzicht, zulks op verzoek van de belanghebbende dan wel van de betrokken ambtelijke vergadering(en).

## V. Beroep

### Artikel 20. Beroep

1. Een aangeklaagde kan beroep instellen bij het generaal college voor het opzicht alleen tegen een besluit tot toepassing van een bijzonder middel ter handhaving van de kerkelijke tucht zoals omschreven in artikel 16 van deze ordinantie. De beroepstermijn is dertig dagen na de dag waarop het afschrift van dit besluit per aangetekende brief aan hem is toegezonden.
2. Indien het besluit is genomen naar aanleiding van een ingebrachte beschuldiging kan de klager beroep instellen bij het generaal college voor het opzicht alleen tegen een besluit om geen bijzonder middel ter handhaving van de kerkelijke tucht zoals omschreven in artikel 16 van deze ordinantie toe te passen. De beroepstermijn is dertig dagen na de dag waarop het afschrift van dit besluit per aangetekende brief aan hem is toegezonden.
3. Het besluit tot toepassing van een bijzonder middel ter handhaving van de kerkelijke tucht treedt, zo binnen de termijn genoemd in het eerste en tweede lid van dit artikel geen hoger beroep is ingesteld, in werking op de dag waarop deze termijn is verstreken.
4. Is binnen de in het eerste en tweede lid van dit artikel genoemde termijn beroep aangetekend of is binnen de daarvoor gestelde termijn een verzoek tot vernietiging ingediend, dan treedt de toepassing van het bijzondere middel tot handhaving van de kerkelijke tucht niet in werking voor de dag waarop in de zaak uit zulk een hoofde in laatste instantie een beslissing is gegeven.
5. Het beroep wordt ingesteld door middel van een gedagtekend, gemotiveerd en per aangetekende brief verzonden beroepschrift, onder kennisgeving daarvan aan het orgaan voor het opzicht tegen welks besluit in beroep wordt gegaan.
6. Bij de behandeling in beroep moet ook worden voldaan aan de in hoofdstuk III van deze ordinantie gestelde voorschriften, met dien verstande dat het generaal college bevoegd is - indien door geen van de belanghebbenden om een mondelinge behandeling is verzocht - af te zien van het oproepen en (opnieuw) horen van de belanghebbenden.
7. Van elk besluit in beroep door het generaal college voor het opzicht genomen, wordt een afschrift gezonden aan de personen en organen genoemd in artikel 16, lid 4 en 5 van deze ordinantie, alsmede aan het orgaan voor het opzicht welks besluit in het geding was en aan het breed moderamen van de generale synode.
8. Het generaal college voor het opzicht wijst aan of een consistorie of een breed moderamen van een ambtelijke vergadering de herderlijke verantwoordelijkheid heeft om toe te zien op de naleving en uitwerking van de door het college opgelegde middel tot handhaving van

kerkelijke tucht. Het betreffende consistorie of breed moderamen is eveneens verantwoordelijk voor de herderlijke zorg.

9. Een middel van kerkelijke tucht dat voor onbepaalde tijd is toegepast, wordt opgeheven nadat berouw en betering van het leven is gebleken. Dit gebeurt door een besluit van het generaal college voor het opzicht, zulks op verzoek van de belanghebbende dan wel van de betrokken ambtelijke vergadering(en).

## VI. Bijzondere procedures

### Artikel 21. Medisch onderzoek

1. Een college voor het opzicht kan - voordat ten aanzien van een predikant een beslissing wordt genomen over het al dan niet toepassen van een middel van kerkelijke tucht - bepalen dat betrokkene zich binnen een door het college te stellen termijn dient te onderwerpen aan een onderzoek door een of meer daartoe door het breed moderamen van de generale synode aan te wijzen artsen.

Indien de bevindingen van het medisch onderzoek daartoe aanleiding geven, kan het college besluiten de behandeling van de zaak op te schorten en het breed moderamen van de desbetreffende classicale vergadering te adviseren om over te gaan tot het toepassen van ordinantie 13-26-1. Als het breed moderamen van de desbetreffende classicale vergadering het advies niet overneemt zal het dat gemotiveerd meedelen aan het college voor het opzicht die vervolgens de behandeling voortzet.

### Artikel 22. Vernietiging

1. Het generaal college voor het opzicht kan een besluit om al dan niet een bijzonder middel ter handhaving van de kerkelijke tucht toe te passen vernietigen ook indien geen voorziening in beroep is gevraagd. Het generaal college voor het opzicht heeft deze mogelijkheid uitsluitend als naar zijn oordeel sprake is van fundamentele schending van (de beginselen van) de kerkorde.
2. Indien door het generaal college voor het opzicht toepassing wordt overwogen van het bepaalde in artikel 22-1 van deze ordinantie kan de preses van dit college bepalen dat het middel niet in werking treedt zolang dit college ter zake geen beslissing heeft gegeven.
3. Het generaal college voor het opzicht neemt een besluit tot vernietiging binnen dertig dagen na afloop van de beroepstermijn van het betrokken besluit.
4. Het generaal college voor het opzicht zendt een afschrift van zijn besluit binnen acht dagen na de dag waarop dit besluit is genomen aan degenen die het nu vernietigde besluit hebben toegezonden gekregen.
5. Bij een vernietiging doet het generaal college voor het opzicht de zaak zelf af met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk III van deze ordinantie.

### Artikel 23. Herziening

1. Indien het generaal college voor het opzicht feiten en omstandigheden ontwaart die
  - hebben plaatsgevonden vóór het besluit van het orgaan dat met het opzicht is belast,
  - vóór dat het besluit bij het opzichthoudend lichaam genomen werd niet bekend waren en redelijkerwijs niet bekend konden zijn, en



- indien deze bekend geweest waren, naar de mening van het generaal college voor het opzicht tot een ander besluit zouden hebben geleid,

is dit college bevoegd tot herziening van dit besluit over te gaan met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk III van deze ordinantie. In dat geval neemt het generaal college voor het opzicht een zodanig besluit als naar zijn oordeel genomen zou moeten zijn indien bij de vroegere behandeling van de zaak deze feiten en omstandigheden reeds bekend waren geweest.

#### Artikel 24. Herstel

1. Aan hem op wie het in artikel 19 lid 1 sub f van deze ordinantie genoemde middel ter handhaving van de kerkelijke tucht is toegepast kan - nadat ten minste vijf jaren zijn verstreken - bij berouw dat bevestigd wordt door belijdenis en wandel, door het breed moderamen van de generale synode, voorgelicht door het generaal college voor het opzicht en visitatoren-generaal gehoord, naar zijn beoordeling,
  - a. de bevoegdheid worden verleend om wederom te worden gesteld in een zelfde ambt of een functie van kerkelijk werker, als waaruit hij werd ontzet, dan wel wederom de kerkelijke bevoegdheden uit te oefenen die de belanghebbende waren ontnomen;
  - b. de verklaring worden gegeven dat hij in het vervolg als een eervol onthevene zal worden beschouwd;
  - c. zo de belanghebbende inmiddels wegens zijn leeftijd niet meer in het ambt van dienaar van het Woord kan worden gesteld, de bevoegdheid van een emeritus worden toegekend.
2. Het opzichthoudend kerkelijk lichaam dat een tuchtmaatregel had opgelegd, kan die tuchtmaatregel opheffen indien degene op wie het in artikel 19 lid 1 sub g van deze ordinantie genoemd middel ter handhaving van de kerkelijke tucht is toegepast, wanneer hij zijn schuld beleden en zijn berouw door belijdenis en wandel bevestigd heeft door de consistorie met gebruikmaking van het daartoe bestemde formulier uit het dienstboek van de kerk wederom als lidmaat in de gemeente worden opgenomen.

#### Artikel 25. Bevoegdheden breed moderamen generale synode

1. Het breed moderamen van de generale synode kan binnen eenentwintig dagen na de in artikel 16 lid 4 van deze ordinantie bedoelde toezending van het besluit, aan het generaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen verzoeken dat besluit te vernietigen indien er sprake is van fundamentele schending van (de beginselen van) de kerkorde.
2. Indien het generaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van oordeel is dat daartoe redenen bestaan vernietigt het het desbetreffende besluit en brengt dit met redenen omkleed ter kennis van het generaal college voor het opzicht, dat de behandeling van de betrokken zaak opnieuw ter hand neemt met inachtneming van het oordeel van het generaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen.
3. De indiening van een verzoek als bedoeld in lid 1 van dit artikel heeft van rechtswege opschorting tot gevolg van de uitvoering van het desbetreffende besluit.



## VII. Het opzicht over de dienst van het Woord en de catechese

### Artikel 26. Het opzicht over de dienst van het Woord en de catechese

1. Het opzicht over de dienst van het Woord en de catechese strekt tot opbouw van de evangeliebediening en tot wering uit verkondiging en kerkelijk onderricht van datgene wat de fundamenteën van de kerk aantast, de gehoorzaamheid aan de Heilige Schrift loslaat en de gemeenschap en overeenstemming met de belijdenis van de vaders verbreekt.
2. Dit opzicht wordt in eerste instantie gehouden door de classicale vergadering en vervolgens door de generale synode. Het opzicht door de classicale vergadering vindt aanvankelijk plaats door broederlijke samenspreking en broederlijk vermaan, voortvloeiende uit de medeverantwoordelijkheid van de ouderlingen voor de bediening van het Woord en uit de leiding die de classicale vergadering heeft te geven aan het leven en werken van de classis. Zo nodig komt de classicale vergadering tot het uitspreken van haar gevoelens. De uitspraak van de classicale vergadering kan ertoe leiden dat het opzicht wordt overgedragen aan de generale synode, wier roeping het is de kerk te bewaren bij de zuiverheid van de leer naar haar eigen belijdenis.
3. Het bepaalde in de leden 1 en 2 van dit artikel is van overeenkomstige toepassing op allen die in enigerlei functie werkzaam zijn in of krachtens enige kerkelijke bevoegdheid optreden ten behoeve van de dienst van het Woord of de catechese.

### Artikel 27. Het opzicht door de classicale vergadering

1. Een classicale vergadering of haar breed moderamen, redenen hebbende om aan te nemen dat een dienaar van het Woord bij de verrichting van de aan zijn ambt verbonden werkzaamheden zo predikt en leert dat hij de fundamenteën van de kerk aantast, draagt aan de visitatoren-classicaal op een onderzoek daarnaar in te stellen.
2. Mocht dit vermoeden aanvankelijk blijken niet zonder grond te zijn, dan trachten de visitatoren-classicaal die dienaar van het Woord door broederlijke samenspreking en vermaan tot verandering van gevoelens te brengen.
3. Leidt dit naar hun oordeel niet tot het begeerde resultaat dan geven de visitatoren daarvan bericht aan de classicale vergadering.
4. Wanneer deze geen redenen aanwezig acht de zaak voortgang te doen hebben, brengt zij dit schriftelijk ter kennis van de dienaar en de visitatoren. Acht zij verdere bespreking noodzakelijk, dan nodigt zij de dienaar uit tot een samenspreking.
5. Na de dienaar van het Woord wederom in de gelegenheid te hebben gesteld tot een samenspreking en tot het indienen van een schriftelijke samenvatting van zijn inzichten, spreekt de classicale vergadering uit of zij van oordeel is dat de dienaar van het Woord zich niet meer beweegt in de weg van de belijdenis van de kerk en daarmee de fundamenteën van de kerk aantast.
6. Wanneer de classicale vergadering oordeelt dat deze vraag bevestigend moet worden beantwoord, brengt zij haar met redenen omkleed oordeel ter kennis van de generale synode en van de dienaar van het Woord die het aangaat.
7. Bij een ontkennend antwoord geeft de classicale vergadering daarvan kennis aan de dienaar van het Woord.

### Artikel 28. Het opzicht van de generale synode

1. Indien een zaak van opzicht naar het bepaalde in ordinantie 11-27-6 bij de generale synode is overgebracht, wijst het breed moderamen van de generale synode uit de predikanten en ouderlingen uit haar midden een bijzondere commissie aan die tot taak heeft de behandeling van de zaak door de synode voor te bereiden.
2. Deze commissie stelt de betrokken dienaar van het Woord in de gelegenheid zijn eventuele bezwaren tegen het oordeel van de classicale vergadering schriftelijk bij haar in te brengen.
3. In de vergadering van de generale synode waar de betrokken zaak wordt behandeld, worden een lid van de commissie opleiding, een lid van de commissie toelating en een lid van het college van hoogleraren en docenten geroepen als adviseur ter vergadering aanwezig te zijn. Als zodanig kunnen echter niet worden aangewezen zij die al uit anderen hoofde als gewoon of als adviserend lid aan die vergadering deelnemen.
4. De generale synode biedt de dienaar van het Woord gelegenheid in de vergadering van de synode zijn gevoelen persoonlijk en desgewenst met bijstand van een of twee door hem aangewezen lidmaten van de kerk toe te lichten en te verdedigen, van welke toelichting en verweer een samenvatting wordt opgesteld, welke door de dienaar na akkoordbevinding wordt ondertekend.
5. Het eindoordeel van de generale synode is met redenen omkleed en wordt, alvorens dit ter kennis van de kerk wordt gebracht, aan de dienaar van het Woord, aan diens kerkenraad en aan de classicale vergadering waaronder hij ressorteert in afschrift toegezonden.
6. De generale synode verleent de dienaar van het Woord, van wiens gevoelen zij oordeelt dat dit de belijdenis van de kerk weerspreekt, een termijn van zes maanden waarbinnen hij zich op het oordeel van de generale synode kan beraden.
7. Gedurende dit beraad onthoudt hij zich van het verrichten van de aan zijn ambt verbonden werkzaamheden. Uiterlijk aan het einde van deze termijn legt de dienaar van het Woord een schriftelijke verklaring af, gericht aan de generale synode.
8. Indien deze dienaar van het Woord het oordeel van de generale synode niet aanvaardt of geen stellige verklaring daaromtrent aflegt, wordt hem door de generale synode verzocht binnen dertig dagen ontheffing van zijn ambtsbediening te vragen.
9. Indien hij daartoe niet bereid is, wordt hij door de generale synode van zijn ambt ontheven.

### Artikel 29. Wachtgeld

1. De dienaar van het Woord, die naar het bepaalde in ordinantie 11-28-8 of -9 ingevolge het verzoek of het besluit van de generale synode van zijn ambt ontheven is, heeft recht op wachtgeld volgens de bepalingen bij generale regeling vastgelegd.
2. De betaling van het wachtgeld komt ten laste van de algemene middelen van de kerk.

### Artikel 30. Terugkeer in het ambt

1. Hij die door toepassing van het bepaalde in ordinantie 11-28-8 of -9 niet meer in het ambt staat, kan door de generale synode, de commissie toelating gehoord hebbende, wederom worden toegelaten tot de evangeliebediening en het recht verkrijgen te staan naar het ambt van dienaar van het Woord, nadat hij verklaard heeft het oordeel van de synode alsnog te aanvaarden en zich te zullen bewegen in overeenstemming met de belijdenis van de kerk.
2. In dit geval wordt hij geacht het consent verkregen te hebben, bedoeld in ordinantie 3-15-1.

## VIII. Gravamina

### Artikel 31. Het indienen van een gravamen

1. Bezwaren inzake de belijdenis van de kerk kunnen door lidmaten van de kerk - onder beroep op de Heilige Schrift - worden voorgelegd aan het oordeel van de kerk, die zich daarover uitspreekt.
2. Een gravamen als bedoeld in lid 1 kan alleen worden ingediend tegen de in artikel X-2 van de kerkorde genoemde belijdenisgeschriften.
3. Een lidmaat legt zijn gravamen schriftelijk en gedocumenteerd voor aan de kerkenraad van zijn gemeente, die door bespreking en onderricht tracht tot wegneming van de bezwaren te komen.
4. Oordeelt de kerkenraad het gravamen daartoe van genoegzaam belang dan dient hij deze ter behandeling in bij de classicale vergadering.
5. Indien de kerkenraad van oordeel is dat het gravamen niet van genoegzaam belang is, kan de bezwaarde zelf een verzoek tot behandeling bij de classicale vergadering indienen. Het breed moderamen van de classicale vergadering hoort de bezwaarde en beslist of er gegronde redenen zijn het gravamen aan de classicale vergadering ter behandeling voor te leggen.

### Artikel 32. De behandeling van het gravamen

1. De classicale vergadering gaat over tot onderzoek van het gravamen en benoemt uit haar midden een commissie van voorbereiding. Zij nodigt bij de behandeling daarvan de bezwaarde uit en ten minste drie door de classicale vergadering aangewezen leden van die commissie. De classicale vergadering besluit vervolgens of het gravamen aan de generale synode moet worden doorgezonden teneinde hierover te komen tot een eindoordeel.
2. In het geval de generale synode geroepen wordt een eindoordeel over het ingediende gravamen uit te spreken, benoemt zij uit haar midden een commissie van voorbereiding. Deze commissie hoort de bezwaarde en vraagt naar het inzicht van de kerkelijke docenten en hoogleraren. Hierbij neemt zij tevens kennis van het inzicht van de leden van het genoemde college die zich met het advies van de meerderheid niet kunnen verenigen. Zo nodig wordt het oordeel gevraagd van die kerken waarmee voldoende mate van overeenkomst in belijdenis bestaat.
3. Indien de generale synode aanvankelijk van oordeel is dat naar aanleiding van het gravamen de belijdenis gewijzigd zou moeten worden, wordt het oordeel van die andere kerken gevraagd die het betreffende belijdenisgeschrift in de fundamentele artikelen van hun kerkorde hebben opgenomen.
4. De synode geeft een eindoordeel over het gravamen en brengt dit ter kennis van de kerk en de geraadpleegde kerken.

### Overgangsbepaling(en) bij ordinantie 11a

1. Ordinantie 11a voor het opzicht over personen treedt op 01-07-2022 in werking. Procedures voor het houden van het opzicht die voordien in behandeling zijn genomen en waarvoor nog geen eindbeslissing is, worden volgens de tot dusver geldende bepalingen behandeld.
2. Door het breed moderamen van de generale synode wordt het rooster van aftreden van het regionaal college voor het opzicht ten aanzien van de adviserende leden aangepast aan ordinantie 11a-5. Leden van de huidige commissie die geen plaats kunnen krijgen in het nieuwe college worden zo mogelijk als secundus benoemd.
3. Door het breed moderamen van de generale synode wordt het rooster van aftreden van het generaal college voor het opzicht aangepast aan ord. 11a-6. Leden van de huidige commissie

die geen plaats kunnen krijgen in het nieuwe college worden zo mogelijk als secundus benoemd.

4. Personen die opgenomen zijn in het register als bedoeld in ord. 2-1-4 (buitenlandregister) staan onder het opzicht van het regionaal college voor het opzicht-Zuid.